

Teismo praktikos rinkinys

Byla C-352/13

**Cartel Damage Claims (CDC) Hydrogen Peroxide SA
prieš
Akzo Nobel NV ir kt.**

(*Landgericht Dortmund* prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė — Jurisdikcija civilinėse ir komercinėse bylose — Reglamentas (EB) Nr. 44/2001 — Specialioji jurisdikcija — 6 straipsnio 1 dalis — Ieškinys, kuriuo siekiama, kad keli atsakovai, kurių buveinės yra skirtingose valstybėse narėse, dalyvavę kartelyje, pripažintame prieštaraujančiu EB 81 straipsniui ir Europos ekonominės erdvės susitarimo 53 straipsniui, solidariai atlygintų nuostolius ir pateiktą informaciją — Teismo, į kurį kreiptasi, jurisdikcija, taikoma bendraatsakoviams — Atsakovui, kurio buveinė yra teismo, į kurį kreiptasi, vietos valstybėje narėje, pareikšto ieškinio atsisakymas — Jurisdikcija delikto arba kvazidelikto bylose — 5 straipsnio 3 dalis — Susitarimai dėl jurisdikcijos — 23 straipsnis — Veiksmingas kartelių draudimo įgyvendinimas“

Santrauka – 2015 m. gegužės 21 d. Teisingumo Teismo (ketvirtoji kolegija) sprendimas

1. *Teismų bendradarbiavimas civilinėse bylose — Jurisdikcija ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymas — Reglamentas Nr. 44/2001 — Specialioji jurisdikcija — Atsakovų daugetas — Vieno iš bendraatsakovių teismo jurisdikcija — Griežtas aiškinimas — Sąlyga — Sąsaja — Sąsajos sąvoka*

(Tarybos reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 1 punktas)

2. *Teismų bendradarbiavimas civilinėse bylose — Jurisdikcija ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymas — Reglamentas Nr. 44/2001 — Specialioji jurisdikcija — Atsakovų daugetas — Ieškinys, pareikštas kelioms Sąjungos teisę pažeidžiančiu paskelbtame kartelyje dalyvavusioms įmonėms, kuriuo prašoma iš jų priteisti solidariai atlyginti nuostolius ir pateikti informaciją — Ieškinio, pareikšto vieninteliui atsakovui, kurio buveinė yra valstybėje narėje, į kurios teismą kreiptasi, atsisakymas — Poveikio nebuvimas — Sąlyga — Bylos šalių susitarimo nebuvimas*

(Tarybos reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 1 punktas)

3. *Teismų bendradarbiavimas civilinėse bylose — Jurisdikcija ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymas — Reglamentas Nr. 44/2001 — Specialioji jurisdikcija — Jurisdikcija delikto arba kvazidelikto bylose — Žalos atsiradimo vieta ir žalą sukėlusio įvykio vieta — Ieškinys, pareikštas kelioms Sąjungos teisę pažeidžiančiu paskelbtame kartelyje*

dalyvavusioms įmonėms, kuriuo prašoma iš jų priteisti solidariai atlyginti nuostolius ir pateikti informaciją — Žalą sukėlęs įvykis, susijęs su kiekvienu tariamu nukentėjusiuoju individualiai — Nukentėjusysis, galintis pasirinkti, į kurią teismą kreiptis

(Tarybos reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktas)

4. *Teismų bendradarbiavimas civilinėse bylose — Jurisdikcija ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymas — Reglamentas Nr. 44/2001 — Susitarimas dėl jurisdikcijos — Jurisdikciją suteikiantis susitarimas — Į sutartį įtrauktas susitarimas dėl jurisdikcijos — Šio susitarimo panaudojimas prieš trečiuosius asmenis — Sąlyga — Trečiojo asmens pritarimas dėl minėto susitarimo — Riba — Universalus trečiojo asmens visų pradinio susitariančiojo asmens teisių ir pareigų perėmimas*

(Tarybos reglamento Nr. 44/2001 23 straipsnis)

5. *Teismų bendradarbiavimas civilinėse bylose — Jurisdikcija ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymas — Reglamentas Nr. 44/2001 — Susitarimas dėl jurisdikcijos — Jurisdikciją suteikiantis susitarimas — Į sutartį įtrauktas susitarimas dėl jurisdikcijos — Ieškinys, pareikštas kelioms Sąjungos teisę pažeidžiančiu paskelbtame kartelyje dalyvavusioms įmonėms, kuriuo prašoma iš jų priteisti solidariai atlyginti nuostolius ir pateikti informaciją — Teismas, į kurį kreiptasi, saistomas tokio susitarimo, pagal kurį nukrypstama nuo specialiosios jurisdikcijos — Sąlyga — Susitarimas, kuriame nurodomi ginčai dėl konkurencijos teisės pažeidimo*

(Tarybos reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktas, 6 straipsnio 1 punktas ir 23 straipsnio 1 dalis)

1. Siekiant taikyti Reglamento Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 6 straipsnio 1 punktą, reikia patikrinti, ar tarp skirtingų reikalavimų, kuriuos pateikė tas pats ieškovas skirtingiems atsakovams, yra ryšys, pateisinantis suinteresuotumą juos nagrinėti kartu, kad būtų išvengta nesuderinamų sprendimų, galinčių atsirasti nagrinėjant bylas atskirai. Šiuo aspektu tam, kad būtų galima sprendimus laikyti nesuderinamais, nepakanka, kad skirtųsi ginčo išsprendimo rezultatas, bet dar reikia, jog šis skirtumas būtų esant tokiai pačiai faktinei ir teisinei situacijai.

Ši tokios pačios faktinės ir teisinės situacijos egzistavimo sąlyga įvykdyta, nes atsakovės pagrindinėje byloje dalyvavo vykdant kartelį sudarydamos ir vykdydamos jo sutartis, kurį Komisija konstatavo esant vienu ir tęstiniu SESV 101 straipsnio ir Europos ekonominės erdvės susitarimo 53 straipsnio pažeidimu, nepaisant to, kad šis dalyvavimas vyko skirtingose vietose ir skirtingu laiku

(žr. 20, 21 punktus)

2. Reglamento Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 6 straipsnio 1 punktą reikia aiškinti taip, kad šioje nuostatoje nustatyta jurisdikcijų koncentracijos taisyklė esant atsakovų daugumai gali būti taikoma, kai ieškinys, kuriuo prašoma priteisti solidariai atlyginti nuostolius ir kartu pateikti informaciją, pareiškiamas įmonėms, skirtingose vietose ir skirtingu laiku dalyvavusioms darant vieną ir tęstinį pagal Sąjungos teisę nustatyto kartelių draudimo pažeidimą, konstatuotą Europos Komisijos sprendimu, ir tuomet, kai ieškovas atsisakė vieninteliui iš bendraatsakovių, kurio buveinė yra valstybėje narėje, į kurios teismą kreiptasi, pareikšto ieškinio, nebent nenustatytas šio ieškovo ir bendraatsakovių susitarimas dirbtinai sukurti arba išlaikyti šios nuostatos taikymo sąlygas šio ieškinio pareiškimo momentu.

Pirma, tai, jog ieškiniai dėl nuostolių atlyginimo skirtingose valstybėse narėse įsteigtoms bendrovėms, dalyvavusioms viename ir tęstiniame kartelyje pažeidžiant Sąjungos konkurencijos teisę, nagrinėjami atskirai, gali lemti nesuderinamus sprendimus, kaip jie suprantami pagal Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 1 punktą.

Antra, nors teismas, į kurį kreiptasi, turi išnagrinėti patikimus įrodymus, kad susijusios bylos šalys yra susitarusios dirbtinai sukurti arba išlaikyti šios nuostatos taikymo sąlygas reikalavimo pareiškimo momentu, vien tai, jog vyko derybos dėl galimos taikos sutarties, nereiškia, kad buvo sudarytas toks susitarimas. Priešingai, taip būtų, jei pasirodytų, kad tokia sutartis buvo iš tikrųjų sudaryta, bet atšaukta siekiant sudaryti išpūdį, kad įvykdytos Reglamento Nr. 44/2001 6 straipsnio 1 punkto taikymo sąlygos.

(žr. 25, 31–33 punktus, rezoliucinės dalies 1 punktą)

3. Reglamento Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 5 straipsnio 3 punktą reikia aiškinti taip, kad nagrinėjant ieškinį, kuriuo reikalaujama, kad skirtingose valstybėse narėse įsikūrę atsakovai atlygintų nuostolius dėl keliose valstybėse narėse skirtingose vietose ir skirtingu laiku jiems dalyvaujant padaryto vieno ir tęstinio SESV 101 straipsnio ir Europos ekonominės erdvės susitarimo 53 straipsnio pažeidimo, kurį konstatavo Europos Komisija, žalą sukėlus įvykis susijęs su kiekvienu atsakovu individualiai, kiekvienas jų gali pagal minėto 5 straipsnio 3 punktą pasirinkti, ar pareikšti ieškinį vietos, kurioje galutinai sudarytas nagrinėjimas kartelis, arba vietos, kurioje prireikus priimamas specialus susitarimas, nustatytinas kaip vienintelis nurodytą žalą sukėlus priežastinis įvykis, teisme arba jo buveinės vietos teisme.

(žr. 56 punktą, rezoliucinės dalies 2 punktą)

4. Žr. sprendimo tekstą.

(žr. 64, 65 punktus)

5. Reglamento Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 23 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad pagal ją nagrinėjant ieškinius, kuriais siekiama nuostolių atlyginimo dėl SESV 101 straipsnio ir Europos ekonominės erdvės susitarimo 53 straipsnio pažeidimo, leidžiama atsižvelgti į tiekimo sutartyse esančius susitarimus dėl jurisdikcijos, net jeigu dėl to nukrypstama nuo šio reglamento 5 straipsnio 3 punkte ir (arba) 6 straipsnio 1 punkte nustatytų tarptautinės jurisdikcijos taisyklių, su sąlyga, kad šie susitarimai susiję su ginčiais dėl atsakomybės už konkurencijos teisės pažeidimą.

Susitarimas dėl jurisdikcijos gali būti susijęs tik su ginčiais, kurių kilo arba gali kilti dėl konkrečių teisinių santykių, ir tai apriboja susitarimo dėl jurisdikcijos taikymo sritį tik ginčiais, kurių kilo iš teisinio santykio, dėl kurio šis susitarimas buvo sudarytas. Šiuo reikalavimu siekiama, kad šalis netikėtai nesužinotų, jog visi ginčai, kurių gali kilti dėl jos santykių su kontrahentu ir kurie susiję su kitais santykiais nei tie, dėl kurių sutarta pasirinkti teismą, priskirti nagrinėti konkrečiam teismui. Atsižvelgiant į šį tikslą, nacionaliniam teismui visų pirma reikia konstatuoti, kad susitarimas, kuriame bendriausia prasme nurodomi ginčai, kurių kyla dėl sutartinių santykių, neapima ginčo dėl deliktinės atsakomybės, kuri kontrahentui tariamai kyla dėl jo elgesio, suderinto su neteisėtu karteliu. Kadangi nukentėjusioji įmonė nenumatė tokio ginčo, kai pritarė minėtam susitarimui, nes jos kontrahentus sujungiantis neteisėtas kartelis tuo metu dar buvo nežinomas, negalima konstatuoti, kad šis ginčas kilo dėl sutartinių santykių.

Priešingai, esant susitarimui, kuriame nurodomi ginčai dėl atsakomybės, kylančios už konkurencijos teisės pažeidimą, ir pagal kurį paskirtas kitos valstybės narės teismas nei prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, jis turi atsisakyti savo jurisdikcijos, net jeigu dėl šio susitarimo netaikomos Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnyje ir (arba) 6 straipsnyje nustatytos specialiosios jurisdikcijos taisyklės.

(žr. 68–72 punktus, rezoliucinės dalies 3 punktą)